

307

ל"ה כ"א/ש"ן ה'ת"ל

נודע הן ה'ת"ל
לעיני ה'ת"ל

עניני תפלה

כח

שבראותו שרעהו מתרגש מרגש נועם ד' יפעול זה גם עליו. אע"פ שהשכל של האדם אינו פועל על זולתו כ"אם בהיותו גם הוא שם את לבו להשכיל, אבל הרגש, שהוא כח טבעי, פועל על כל מי שלבבו ישר עם ד', וראוי הוא שיפעול על כל הסמוך ורואה בעבודת ד' של חברו, ומאחר שהראוי שיפעול הרגש גם על הסמוך לו, ראוי שלא ישוב אדם הסמוך בד' אמות של תפלה, שהוא כאילו מראה שאין ההרגש של עבודת ד' של חברו פועל עליו, וזהו שלא כראוי בחק לב נאמן לד', ובאשר תועלת התפלה לחיזוק הרגש הטוב הוא במה שהרגש הוא קרוב למעשים ופועל עליהם יותר מן השכל, על כן ראוי לזה מצב הגוף שהוא מעומד, שהוא מצב המוכן לפעולות.

ח

תניא אמר רב יהודה כך הי' מנהגו של ר"ע כשהי' מתפלל עם הצבור הי' מקצר ועולה, מפני טורח צבור, וכשהי' מתפלל בינו לבין עצמו אדם מניחו בזוית זו ומוצאו בזוית אחרת, וכ"כ למה, מפני כריעות והשתחויות (שם).

הכונה הפרטית, שהיא כונת פירוש המלים והענינים, היא הכרחית לתפלה, והכונה הכללית, שהיא הכונה לשמים, היא יתרון שלמותה, שבכללותה כבר נמצאת היא בעצם הענינים בתוך הכונה הפרטית, והנה להתעלותו של האדם, מ"מ מצד הכונה הפרטית אין להתעלות ניכרת, בכל תפלה, אע"פ שבדאי עומדת היא ברומו של עולם ומוסיפה מעלה, והיא דומה להתעלות הגידול הגופני של האדם, שאינה ניכרת בכל הדרגות הפרטיות שהיא מתקבצת מהן, משא"כ הכונה הכללית, שבה הררי עד של השגות גדולות וקדושות, ובה תוכל להתעלות להיות מורגשת וניכרת מאד, ולפי גודל ההכרה בגדולתו של אדון כל המעשים יתברך שמו כן תוסיף רוממות הכנעה, על כן כשהוא מתפלל בינו לבין עצמו היתה התעלותו יוצאת אל הפועל ג"כ במצב גופי, שלא היתה אפשרית לו העמידה במקום אחד, מפני הכריעות וההשתחויות, המגלות את מהלך תוספת ההכרה ברוממות עליון, ולעומת זה עם כל גודל המעלה אמנם להגדיל את כח הכונה הכללית ראוי ביותר רק כשהאדם מתיחד לעצמו בשלמות תפלתו, אבל בהיותו עם הצבור ישתף מעמדו לפי ערך הצבור, ובאשר אי אפשר לכלל הצבור לכיון את עומק הציורים של איש אלהים קדוש כר' עקיבא, הי' מקצר ועולה, לפי ערך הכונה הפרטית, ברומ מעלתה של ההשתתפות עם הצבור, שהיא מוסיפה ומכריעה את גדלות מעלתו המיוחדת של היחיד.